

Stigao je i jubilarni "Sirijus". Otpočinjemo treću godinu rada i za divno čudo, nismo još odustali. Nije lako, jer je uređivanje sajta i "Sirijusa" volonterski rad par upornih pojedinaca. Uprkos teškoćama, najveća nagrada su pozitivni komentari braće i potvrda da se tekstovi čitaju te da svima nama takvo štivo treba. Iako radionice VNLS trenutno ne rade zbog letnje pauze, čitaoci "Sirijusa" će imati čime da se zanimaju tokom odmora. Tu su tri jako dobra teksta o uvek zanimljivim temama...



Sadržaj:

■ "Inicijacije u Starom Egiptu"	2
■ "Sunce i Mesec"	5
■ "Pravda i masonerija"	8



Inicijacije u Starom Egiptu

Još u samom osvitu istorije, a samim tim i osvitu ljudskog postojanja, čovek, isprva kao čulno biće, počinje da opaža svet koji ga okružuje; uočivši odraz svog lica na površini vode, pokuša da objasni sebe samog, ali i sve ostalo što ga okružuje. Kao partikula prostor-vremena, koji je proces sam po sebi, bio on božija kreacija, ili rezultat descendentnih teorija od Anaksimandra, pa do Darvina, čovek uočava beskrajnu cikličnost tih procesa. S druge strane on uočava i diskontinuitet uobličeni u svojoj prolaznosti. Podstaknut takvim paradoksom, rađanjem svesti, tim novim ontološkim kvalitetom zasigurno iniciranim kontinuiranim čulnim podsticajima, drevni ljudi počinju da promišljaju i traže odgovore koji bi im pomogli da ugrade sebe u taj beskrajni tok postojanja. A kako jedino Bog može biti ono što je večno, ono što sebe iznova stvara i održava u večnosti, poseduje nadljudsku mudrost i znanje koje iz nje proizilazi, čovekova je od vjkada želja ako ne da postane bog, a ono bar da se stopi sa Njim; prekinuti nit ireverzibilnosti i prolaznosti kojom je čovek neraskidivo vezan. U tom smislu jedino bi inicijacija označila taj novi početak (lat. Initium), ponovno rađanje u prenesenom značenju. Inicijacija pomaže čoveku da intuitivno dođe do zaključka da on zapravo već jeste deo te večnosti i da u sebi nosi Božansku iskra. Otuda proizilazi i savremena definicija inicijacije data od strane Waltera Leslia Wilmshursta, inače masona:

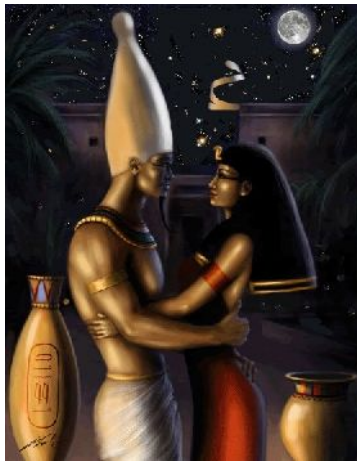
„Inicijacija predstavlja novi početak; prekid sa starim metodom i redom života i ulazak u jedan novi život veće samospoznaje, produbljenog razumevanja i pojačane vrline. Ona znači prelaz iz čisto prirodnog stanja i standarda života u regenerisano natprirodno stanje i standard. Ona znači okrenuti lice od popularnih ideala spoljašnjeg sveta, s ubeđenjem da su ti ideali samo senke, slike i privremene zamene za večnu Realnost koja je ispod njih, prema revnosnom i upornom traženju same te realnosti i ponovnom zadobijanju onih pravih tajni našeg bića, koje leže pokopane i skrivene u „centru“, ili u najunutarnijem delu naših duša. Ona znači buđenje onih dotle uspavanih viših sposobnosti duše, koje daruju svog vlasnika „svetlošću“ u obliku nove povišene svesti i povećane sposobnosti shvatanja. I najzad, rečima koje su svakom Masonu dobro poznate, ona znači da će tražilac od trenutka inicijacije predati i posvetiti svoj život radije božanskoj, nego svojoj vlastitoj, ili bilo čijoj službi, tako da pomoću principa Reda može postati sposobniji da izloži tu lepotu pobožnosti, koju pre toga možda nije pokazivao.“

Iako ću narušiti kontinuitet naracije, moraću da apstrahujem drevne inicijacijske obrede i rituale. I koliki god bio značaj tih obreda za bolje razumevanje koncepta inicijacije kakvu danas poznajemo, prvi sveobuhvatni sistem inicijacije stvoren je u starom Egiptu. Uostalom, svi potonji inicijacijski obredi vuku svoje korene iz starih egipatskih obreda.

Kako je istorija starog Egipta previše obimna, samim tim je teže ukratko objasniti i opisati rituale koji su sprovedeni. Trebalo bi se prethodno pozabaviti egipatskom teogonijom što je jednako kompleksno. Kako god, egipatske misterije i obredi inicijacija potiču iz Ozirisovih i Izidinih misterija, pa u vezi sa tim ukratko bih podsetio na mit o Ozirisu.

„U početku vremena postojali su bog zemlje Geb i boginja neba Nut. Iako su se neizmerno voleli i nikada se jedno od drugog nisu razdvajali, nisu imali dece. Njihov otac, bog Tot, rešio je da ih na posletku razdvoji. Tot podiže svojim rukama Nut u visine držeći je na svojim rukama. Ona ubrzo rodi dva para blizanaca: dečake, Ozirisa i Seta i devojčice, Izidu i Neftisu.

Kad stasaše, Oziris oženi Izidu, a Set oženi Neftisu. Međutim, Neftisa je tajno zavolela Ozirisa. Zbog toga Set omrznu svoga brata... Oziris i Izida su postali vladari Egipta. Mudro su vladali svojim narodom. Učili su ga da poštuje svoje bogove, grade hramove, obrađuju zemlju i sve što je potrebno za život. Setova mržnja prema bratu, glad za vlašću, ali i njegove skrivene želje prema lepoj Izidi, rezultirale su zaverom u kojoj je ubijen, a potom raskomadano na četrnaest delova i diljem Egipta rasejan mrtvi Oziris. Kad je boginja Izida otkrila šta se desilo, obuzela ju je silna tuga. Sede sa sestrom Neftisom u čamac od trske i pođe da traži ostatke svog muža. Kad ih je našla i pokupila, bog Ra posla Anubisa, boga mrtvih, onog sa šakalovom glavom, da delove ponovo sastavi. Pošto je imala čarobnu moć, Izida pretvori sebe i svoju sestru Neftisu u sokole. Dve ptice stadoše da lepršaju krilima iznad Ozirisovog leša. Oziris ožive i otvori oči. Izida i Oziris potom padoše jedno drugom u zagrljaj. U toj noći, začu se Horus, sin Izide i Ozirisa, koji će jednog dana osvetiti oca i mudro vladati svojom zemljom. Kako je Oziris već pripadao svetlu mrtvih, odlučio je da se vrati u podzemlje i svu vlast prepusti svome sinu Horu (Horusu).”



Iz ove kratke priče uočavamo korene docnijih hrišćanskih verovanja u besmrtnost i u vaskrsenje i večni život jer, prvi ko zaista vaskrsava nedvosmisleno je Oziris. Jasna je poruka o čovekovoј rekonpoziciji, odnosno ponovnom rađanju i stvaranju boljeg čoveka, što ujedno predstavlja i masonski princip i suštinu inicijacije. Takođe, predstava Ozirisa i Seta kao dva antagonistička principa: dobra i zla, svetlosti i tame, života i smrti, govori o dvojnosti sveta, ali i ljudske prirode. Uostalom i dva hramovna stuba Jachin i Boaz simbolizuju bipolarnost. U starom Egiptu dva su stuba, jedan u Anu, a drugi u Tebi, omogudavali “ulazak” Suncu u Egipat.

Da se zaključiti da je u misterijama Izide i Ozirisa cilj iskušenja bila procena neustrašivosti adepta. Tajna što mu se poverava umnogome prevazilazi razum mase; tu ezoterijska nauka stoji u relativnom odnosu prema zakonu reinkarnacije. Danas masonski ritual različitim sredstvima pokazuje da reinkarnacija u stvari predstavlja smisao života i da je evolucija – koju ponovna rođenja moraju proizvesti – jedini zadatak čoveka koji se hvata u koštac s takvim naporima.

Ova nauka koja je u starom Egiptu morala da bude ritualna, kako bi u duhu adepta ostavila utisak čiste i upečatljive slike, nužno je pretpostavljala privid smrti da bi se shvatilo da smrt otvara vrata jednom novom životu. Međutim, kad adept inicijacijom jedanput umre on se više ne može reinkarnirati u svetlu – osim ako ne počini kobnu grešku – zato što su mu inicijacijom jednom za svagda bila otvorena vrata večnosti kad posle večernje molitve ostane sam u mrtvačkom lešu na koga se polagano spušta debela tama. Prepušten ovakvim razmišljanjima on se moli Božanstvu, iščekuje božansko prosvetljenje koje je kruna svih ovih pregnuda. On, u savršenom otkrovenju, komunicira s Velikim Arhitektom.

U koncept Slobodnog zidarstva duboko su inkorporirani simboli i legende drevnog Egipta. Nekom drugom prilikom valjalo bi svakom simbolu posvetiti posebnu pažnju i svaki ponaosob objasniti. Posebno je zanimljiv mit o Hiramu Abifu koji proizilazi iz sledećeg istorijskog podatka:

“1573. g.p.n.e. Faraon Sekenemre Ta ubijen u hramu na isti način na koji legenda opisuje smrt Hiram Abifa. Dokaz za to je i njegova mumija sa jasno vidljivim ozledama na čelu, te slepoočnicama. Ovu mumiju je otkrio Emil Brugsš 1881. sa mumijom Ramzesa II. Pronađeno je i telo jednog od faraonovih ubica. Izgled te mumije prikazuje da je osoba umrla u agoniji, što odgovara masonskoj priči o Jubelu - jednom od ubica Hiram Abifa, koji je kastriran i živ sahranjen. Ruke spomenute mumije drže genitalije, a usta su razvaljena od bola i u potrazi za vazduhom, pošto je živa obmotana i sahranjena. Treba napomenuti da izgled ovih mumija pronađenih krajem XIX veka odgovara ličnostima iz masonskih legendi s početka XVIII veka.”

Još su u drevnom Egiptu zidari koji su radili na velikim arhitektonskim projektima, dobijali specijalni status. Oni su organizovani u elitne esnafa koje je sponzoriralo Bratstvo u Egiptu. Esnafi su imali ulogu vrlo blisku današnjoj trgovačkoj uniji. Pošto su esnafi bili organizacije Bratstva koristili su mnoge činove i titule Bratstva. Takođe su praktikovali mistične tradicije. Dokazi o postojanju ovih specijalnih esnafa je otkrio arheolog Petrie tokom ekspedicije u Libiskoj pustinji 1888. i 1889. g. U ruševinama grada sagrađenog oko 300. g.p.n.e. Dr. Petrie-jeva ekspedicija je otkrila određen broj papirusa. Jedan set opisuje esnaf koji je održao tajne sastanke oko 2000. g.p.n.e. Esnaf se sastao da raspravlja o radnim satima, platama i pravilima dnevnog rada. Sastajao se u kapeli i pružao olakšice udovicama, siročidima i radnicima u nevolji. Organizacija obaveza opisana u papirusima je veoma slična onima u „Upravniku“ i „Majstoru“ („Warden“ i „Master“) u modernom odseku Bratstva koje je nastalo iz ovih esnafa. Još jedna zabeleška o esnafima je nađena u egipatskoj Knjizi Mrtvih, mističan rad koji potiče iz oko 1590. g.p.n.e. Knjiga Mrtvih sadrži neke filozofije koje su učene u egipatskim školama Misterije. Citira boga Tota koji govori drugom bogu, Ozirisu: “Ja sam veliki Bog u božanskom brodu;...Ja sam obični sveštenik u podzemlju koji izvodi svete rituale u Abydos-u (egipatski grad), uzdižući se na više nivoe inicijacije;...Ja sam Veliki Majstor radnika koji su podigli sveti luk za potporu.”

Nije na odmet napomenuti da su inicijatičke faze kroz koje je prolazio adept u mnogome slične masonskom ritualu. Jasno se uočavaju faze u kojima “tražilac” simbolički umire, kako bi se očistio od profanosti, ne bi li ritualnim putovanjima kroz Vodu, Vazduh i Vatru najzad stigao u više sfere egzistencije i nivoe svesti. Svaka od tih faza imala je svoju posebnu inscenaciju, skup simbola, boja i oblika. Prva faza je bila označena crnom bojom, druga faza belom, a treća faza crvenom. Indikativan je sledeći podatak zbog koga ću napraviti malu digresiju. Nakon zvaničnog osnivanja savremenog Slobodnog zidarstva, mnoge Evropske države u svojim zastavama imaju identičan, ili sličan kolorit i raspored boja. Crna boja biva zamenjena varijacijama plave, ili zelene, ali suština je ista. Dovoljno je videti Francusku zastavu, Nemačku Carsku zastavu (baš kao i zastava savremenog Egipta, samo sa obrnutim redosledom boja), Italijansku, Holandsku, pa i Hrvatsku i Srpsku zastavu po Sretenjskom ustavu iz 1835. godine.

Na kraju, podsetio bih da je egzistencija, u kojoj god formi, suštinski beskonačni proces, a analogno tome, ni inicijacija nema svoj kraj. Inicijacija svaki put iznova počinje, samo na višem stepenu, iznova i iznova.

D. M. "Pitagora" Niš



СУНЦЕ И МЕСЕЦ

На истоку Ложе, две светлости Сунце и Месец, налазе се са обе стране часног старешине, који је као тачка равнотеже где се сједињују две тако различите светлости, често разматране као супротности. Они уоквирују троугао са свевидећим оком и према веома старој симболици представљају два ока Творца. Ова два космичка ока пружају јединствени поглед. Нераздвојна су и делају у хармонији. У питагорејској традицији Сунце и Месец су били острва блажених где су иницирани уживали свеукупност светлости.

Постоји вечност Сунца, чији је временски израз дан од 24 часа, подељен од једног до другог рађања, на три главне фазе, зору, подне и залазак. Вечност Месеца се огледа у његовим непрестаним менама у току 28 дана. Алхемичари су Сунце асоцирали са „кратким путем“ а Месец са „дугим“. „Кратак пут“ је просветљење, светлост која додирује срце у облику интуиције. „Дуги пут“ се одвија у етапама. Он је перцепција природних циклуса и ритуала који му дају значење.

За међусобно пријатељство међу браћом сликовито пријања Цицеронова изрека: „Што је сунце у космосу то је пријатељство у животу“.

Поетеса Смиљана Ђуровић пева: „... живимо само зато што нам је у венама сунчана светлост / опомињем вас“. Следећи наведену опомену, сетимо се Књиге проповедника, где пише: „Ветар се на југ креће, на север окреће, па се опет обрће и обртања своја вечито понавља... Све реке у море теку, а море никако да се препуни; и оне и даље теку куд су текле.“ Али шта би се догодило када би Сунце изненада нестало са неба. Земља би утонула у мрак, који би једва разгртала слаба светлост звезда. Месец и планете би се угасили на небеском своду, пошто светле захваљујући одбијеној Сунчевој светлости. Реке би, супротно поетској представи из Библије, престале да теку, ветрови да дувају, а океани би се заледили све до дна. Гасови из атмосфере би почели да се претварају у течност, а затим смрзавају, све док огроман ледник од смрзнутог ваздуха не би прекрио беживотни свет, на коме би температура била нешто виша од апсолутне нуле. Ова апокалиптичка слика не треба да заплаши већ само да покаже шта Сунце нама значи и колико зависимо од њега“.



У хришћанској традицији Сунце симболизује самог Христа «сунце правде, Бога оца, владара универзума, који зрачи светлост и љубав», «врховну васељенску моћ, свевидеће божанство и његову моћ, срце васељене, око света и око дана».

За Хомера је Сунце бог који “све види и све чује”, „надгледник свега“ “доминирајући погледом . И у многим другим референцама старих грчких песника-трагичара наглашава се ова „свидећа“ способност, која га претвара у гаранта држања заклетва; Хелиос је увек био сведок истине “путоказ правде, чувар држања заклетве, око правде.

Култ бога Сунца био је универзалан, а веома старе активности, повезане са њим, као што је оријентација храмова више религија према истоку, до данас су се сачувале у свести људи.

А Антон Павлович Чехов, помало иронично примећује: „Када сунце сија и на гробљу је весело“.

Фламарион метафорично пише да је светлост Месеца била прва астрономска светлост. „Наука је почела обасјана његовим сјајем и од столећа до столећа, освајала је звезде и безмерна пространства космоса...” Он поетички наглашава “благи и смирени сјај Месеца”, који ослобађа и растерећује наш дух од земаљских веза, упућујући нас да мислимо о небеском.

За аматере који располажу малим телескопом, Месец је најлепше од свих небеских тела, с обзиром на обиље детаља који се могу видети на њему.

У већини традиција, Сунце је универзални отац, а Месец, који, лишен властите светлости, сјаји као одраз одбијајући његову, мајка. Пролазак кроз мене симболизује периодичност и обнову, али и зависност и женски принцип.

На симболичком нивоу, Месец је женска компонента стварања света и, захваљујући његовом „тајном“ појављивању ноћу, улаз према скривеној, тајној природи човечанства и Универзума, т.ј. према ономе што се не може изразити уобичајеним посматрањем природе. Месец је светлосна слика цикличног времена; представник непрекидног тока свега. Безбројни низ младих месеца симболизује бесконачне тренутке времена сваког краја који најављује нови почетак.



Месец Земљу чини јединственом јер је акцидент који га је створио врло мало вероватан и његов значај за нас можемо да схватимо ако замислимо да га није било.

Он је био едукативна играчка изнад колевке човечанства. Његове мене биле су први инструмент за мерење времена. Аристарх је по помрачењима пратиоца наше планете одредио растојање до Сунца и по облику њене сенке установио да је Земља округла. Захваљујући планинама које је видео на Месецу, Галилеј је дошао до закључка да су небеска тела састављена од исте материје као и Земља. Када је угледао јабуку како пада са дрвета Њутн је почео да размишља да ли иста сила допире и до Месеца и делује и на њега. Без Земљиног пратиоца развој науке би био много тежи и сложенији.

Он је, осветљавајући ноћи, помогао малим сисарима које су дању угрожавале велике грабљивице, као што су диносауруси месождери, да се лакше прилагоде ноћним условима када су били сигурнији. Без њега, прелазак из дана у потпуну таму, отежао би овакво прилагођавање или га учинио готово немогућим, па би наши преци сисари можда нестали.

Такође, данас се зна да је у раној младости Земље, дан трајао око 10 часова а да су га плима и осека услед деловања Месеца током више милијарди година успориле на 24, а овај процес се наставља. Да је дан остао толико кратак, у атмосфери би стално дували олује и урагани брзином од 200 и више км/ч и човечанство не би могло да опстане у таквим условима.

У доба када је дан трајао око 10 часова, наш сателит је био два пута ближи и изазивао огромне плимe и цунамије који су спирални минерале са обала и учинили да су мора тако слана. Без њега она то не би била што би имало огромне последице на еволуцију сложенијих облика живота.

Месец стабилизује и смањује периодичне промене нагиба Земљине осе, што је један од узрока настанка ледених доба. Без њега, ове промене би могле да буду много веће као и одговарајуће климатске промене.

Велик судар који га је створио, учинио је да је земљина кора много тања него на пример код Венере, што је омогућило настанак планина, континенталних плоча и континената. Без Месеца, Земљу би прекривао глобални океан из кога би израњала ретка вулканска острва и на њој не би било човечанства.

Ово само показује значај Сунца и Месеца, две светлости које красе исток наше Ложе: без којих она не би постојала јер не би било нас, не би било човечанства.

Бр М.Д. „Мудрост“, Београд



Pravda i masonerija

Pravda je relativan pojam. Postoji lična i kolektivna. Ona je jedan od najznačajnijih stavki našeg duhovnog univerzuma. Bilo da je čovek pobožan ili nije, bilo da je konzervativac ili revolucionar, svako se poziva na pravdu i niko se ne usuđuje da je porekne. Univerzalnost kategorije pravde ne ispoljava se samo težnjom različitih subjekata da je prikažu kao glavni cilj svoje aktivnosti, već i činjenicom da su o njoj pisali i pokušavali da joj spoznaju suštinu mislioci najrazličitijih usmerenja: religijskog, filozofskog, politikološkog, psihološkog, pravnog, biologističkog... Da li može postojati pravda bez postojanja Boga? Ideja pravde se u mnogo čemu temelji na ideji Boga. Uostalom, pre zakona kakvim ih danas poznajemo, postojali su božji zakoni. U Starom zavetu, Bog je Mojsiju predao deset zapovesti i one su, pretpostavlja se, od tog doba, temelj pravde, merilo svakom postupku. Međutim, ljudi su od tog doba često sumnjali u Boga. Prvo, u njegovu dobroćudnost i pravednost, a zatim tu negde od 18. veka su počeli i da opovrgavaju njegovo postojanje. U dvadesetom veku smo došli i do definitivnog negiranja božje moći i postojanja, uspostavljanjem društvenih uređenja koja su izbacila Boga (SSSR, Kina).

Religija je imala veliku istorijsku ulogu jer je u kolektivnu podsvest duboko ukorenjena razlika između dobra i zla, kada se radi o osnovnim životnim principima. Ali, definitivno postoji zemaljska pravda, a to je zakonodavni sistem koji ipak efikasnije od božanske ruke kažnjava prestupnike. Jer, onaj ko utaji porez ili opljačka trafikku, ne znam da li će otići u pakao, ali će, što je jako dobro, u ovom životu dobiti po prstima.

Sve u svemu, tu se radi o subjektivnoj proceni pojedinca, osećanju koje postoji u svakom od nas, bez obzira zasniva li se na religioznosti ili ne. Parametri u nama zavise od vaspitanja, obrazovanja, od širine svesti i ličnog iskustva. Eto, to bi moglo da se zameri i božanskoj i zemaljskoj pravdi, jer pitanje je ko je na mestu izaslanika i u jednom i u drugom slučaju, pa da li Bog baš sve vidi i čuje i da li kakav korumpirani predstavnik zakonodavstva vrluda po pravdi iz interesa. Nikada aršini pravednosti ne mogu biti isti za sve, ali je činjenica da ono što je pravda za mnoge vernike može se podudariti i sa ateističkim osećajem za pravdu.

U dalekoj prošlosti, praistoriji, o životu ljudi saznajemo po ostacima materijalne kulture. U dokumentovanim izvorima, iako se čak cele civilizacije nazivaju primitivnim, ne može se pronaći nijedan predmet koji se može posmatrati kao instrument za deljenje pravde. Sistem vrednosti u to vreme bio je fokusiran na mali broj fundamentalnih stvari koje su obezbeđivale opstanak zajednice i kao ćelije-porodice i kao organizma-društva. U to vreme Pravda i zakon imali su samo jedan član a to je bila REČ. Ona se nije mogla pogaziti. Bila je poslednja odstupnica ljudskosti. Prvu pravno uređenu državu imali smo još pre 2500 godina i to je atinsko društvo. Atina je u to vreme bila demokratska država, pravno uređena, sa sudovima, sudijama, advokatima i zakonom, naravno. Najveći zločin tada je bio ASEBIJA- uvreda Bogova, i za taj prekršaj bila je, što bi mi danas rekli, zaprećena smrtna kazna. Ako pogledamo realno, vidimo da su zapadnoevropska društva danas robovlasnička, zapravo. Civilizacija je negde dostigla svoj maksimum i točak istorije se okrenuo. Mi se civilizacijski vraćamo unazad, pa bi ovo možda moglo da bude feudalno društvo, na primer, demokratski feudalizam. Ali sa razvojem civilizacije nije se razvijalo pravo i pravda. Svedoci smo da sve vlasti koje se menjaju i smenjuju, prvo menjaju pravni sistem, ako im ne odgovara. I svaki pravni sistem pravljen je po meri trenutne vlasti.

Niko ne bi trebalo da se zavarava da se sistemi vlasti neće braniti i brane se svim sredstvima prava i pravde krojene po njihovoj meri. Da li to znači da je Pravda već odavno izgubila bitku i ostala je vladavina nepravde?

Kao što znamo, prva velika loža, osnovana je 24. juna 1717 godine u Londonu, sa ciljem o gradnji velikog, modernog i demokratskog društva, na principima Andersenove konstitucije, gde je jedan od važnih PRAVDA. U tom smislu uticaj masona je jasan u svim segmentima društva, jer su bili značajan faktor u stvaranju demokratije po svom položaju u politici, pravosuđu, umetnosti, medicini itd...

Pojam pravde

- Pravda predstavlja vrednosno načelo raspodele koje određuje koliko dobara i koliko tereta (prava i obaveza) treba dati subjektima društvenih odnosa. Pravda je koncept pravičnog i moralnog postupanja prema svim osobama.

Aristotelovo određivanje pravde

- Još je Aristotel podelio pravdu na KOMUTATIVNU (korektivnu) i DISTRIBUTIVNU. Korektivna počiva na principu aritmetičke jednakosti, za izvršenu radnju sledi odgovarajuće protivčinjenje. Distributivna se oslanja na geometrijsku jednakost- postoji jedan viši subjekt, na primer, država, koji potčinjenim subjektima prema unapred utvrđenim kriterijumima, raspodeljuje prava i obaveze.

Platonovo određivanje pravednosti

- Pravednost je posedovanje i deljenje onoga šta kome pripada. To znači da svako za svoj rad treba da dobije onoliko koliko taj rad vredi, i da treba da radi ono za šta je najsposobniji. Prema tome, pravedan je onaj čovek koji stoji baš na pravom mestu, i radi ono što najbolje može i punom i jednakom merom vraća za ono što dobija. I zato bi društvo pravednih ljudi bilo najharmoničnija i za rad najsposobnija grupa jer bi svaki član stajao na svom mestu i vršio funkciju za koju ga je priroda odredila. Pravda u jednom društvu ličila bi na onu harmoniju odnosa kojom se planete održavaju u svom pravilnom hodu. Tako organizovano društvo bi bilo sposobno za dalji život. Gde ljudi ne stoje na mestu, gde trgovac pritiska državnika ili gde ratnik hoće da bude vladar – tu je koordinacija delova razorena, veze pucaju i društvo se raspada. Pravednost je stvaralačka koordinacija. Svako zlo je disharmonija.

Tako Platon odgovara: „Pravednost nije pravo jačih, nego stvaralačka i jaka harmonija celine.”

Heraklitovo određivanje pravde

- Heraklit kaže: „Ime pravde ne bi ljudi poznavali kada ne bi bilo nepravde.”

Shvatanje pravde u okvirima hrišćansko-političko-filozofske misli, izgrađivalo se na osnovu različitih prethodnih temelja. Tu spadaju misli i učenja brojnih istočnjačkih filozofa, aristotelovske ideje o razlici između distributivne i komutativne pravde, stoička tumačenja opšteg zakona prema kojem su svi ljudi jednaki i racionalni, učenja rimskih jurista, da svakome treba da pripada ono što zaslužuje, i tako dalje. Jedno od izvorišta hrišćanskog sistema pravde je učenje hebrejske političke filozofije u okviru koje je ideja pravde pratila različite faze razvoja jevrejske države. Prvi tip društvene pravde u okviru ove koncepcije, zasnivao se na principima samopomoći, časti i uzajamne lojalnosti među ljudima, da bi se kasnije ovaj tip transformisao u božju pravdu.

Jedan od uzroka razvoja eshatološkog poimanja pravde kao naknade za zemaljske postupke, koja će se ostvariti spasenjem i povratkom u carstvo božje, svakako je razočarenje njenim zemaljskim neostvarivanjem. Pravda na taj način dobija utopijsku formu koja značajno utiče na ponašanje ljudi u

skladu sa proklamovanim religijskim načelima. Crkveno pravo je u vreme vladavine cara Justinijana predstavljalo osnovu religijske pravde, a kulminirao je stvaranjem crkveno - pravnog korpusa. To je bio samo jedan period u razvoju religijskog shvatanja pravde jer je zakon, po svojoj suštini statičan i ne može trajno da uredi različite odnose koji se neprestano menjaju.



Toma Akvinski pri definisanju pravde razlikuje tri osnovna tipa: zakonsku pravdu, komutativnu i distributivnu. Zakonska pravda proističe iz dobrih zakona pa je obaveza svih da je poštuju. Komutativna reguliše odnose medju individuama i počiva na ugovoru i razmeni. Distributivna pravda je kreacija onih koji vladaju i zavisi od njihovog mesta u društvenoj hijerarhiji i ličnih karakteristika. Koji će principi pravde biti dominantni zavisi od tipa političkog poretka. Osnovna merila distributivne pravde u demokratiji jesu sloboda i jednakost, u oligarhiji bogatstvo, a u aristokratiji vrlina.

Religijsko shvatanje pravde je zavisilo od Boga, da li se ono više oslanjalo na helensku kulturu ili na rimsko pravo, u suštini za svoju osnovu uvek je uzimalo neku trajnu vrednost iz koje su se razvile religijske poruke.

Ja lično duboko verujem, želim da verujem, da govoreći o pravdi kao pojmu, nemam ništa da dodam što bi bilo posebno vezano sa masoneriju, jer pravda je, kao što rekoh, jedna jedina u svim društvenim uređenjima, vremenima, institucijama i organizacijama, a što je najvažnije u nama samima. Neka svako od nas promisli o tome kada govori o pravdi, ona je relativna i zavisi o subjektivnom odnosu pojedinca, pa joj nemojmo dozvoliti da se vitoperi i transformiše. Ona je kostur naše ličnosti, društva, postojanja i svake organizacije koju formiramo, a vratio bih se na rečenicu sa početka, na prvu društvenu zajednicu, gde je glavni i jedini član pravde bila REČ.

Brat N.V. Beograd "D.M.Tapi"